

Slim schoolbord smaakt naar meer

Computers in het onderwijs passen in de trend van zelfstandig werken. Maar ICT kan ook het klassikaal onderwijs versterken. Obs West in Capelle aan den IJssel experimenteert dit schooljaar in twee klassen met een interactief schoolbord. En dat smaakt nu al naar meer.

Yvonne Ton

In de klas van Johan Hof lijkt het smartboard al een niet meer weg te denken hulpmiddel. Niet alleen voor Hof zelf, maar ook voor zijn leerlingen. Peter, Arlon en Matthijs houden een presentatie over Rembrandt van Rijn ter afsluiting van de geschiedenislessen over beroemde personen. Die hebben ze tevoren gemaakt met PowerPoint. Het ziet er prachtig uit, met illustraties, tekst en vragen voor hun medeleerlingen, al lijken de jongens een beetje in dezelfde fout te vervallen als veel sprekers op congressen. Hun mondelinge presentatie is bijna een letterlijke weergave van de tekst op het digitale schoolbord. 'De presentatie is je hulpmiddel', geeft Hof het drietal dan ook mee.

Visie, gedrevenheid en planmatig werken bepalen volgens ICT-coördinator en leerkracht Johan Hof grotendeels een succesvol gebruik van ICT. Een kleine school kan dat volgens hem net zo goed als obs West, naar eigen zeggen de grootste basisschool van Nederland met ruim dertienhonderd leerlingen. In 1999 wees Hof al op de mogelijkheden van een interactief schoolbord.

Het interactieve whiteboard is gekoppeld aan een computer. De beamer projecteert alles op het bord, zodat er als het ware een heel groot computerscherm ontstaat. De toepassingen op het scherm kunnen bediend worden door het scherm aan te raken. Daarbij is ook mogelijk om te schrijven of te tekenen op het whiteboard, ter verduidelijking van de lesstof.

GOED GEREGLD

Hof is erg enthousiast over de mogelijkheden van het digitale schoolbord. 'Het biedt zo veel meerwaarde voor het onderwijs. Ik vond gewoon dat het aangeschaft moest worden.' De school betaalde zo'n negenduizend euro voor twee beamers en twee smartboards, die net als de oude schoolborden opgehangen zijn aan de wand. De smartboards worden nu gebruikt in twee groepen 7, waaronder de klas van Hof. Een flinke uitgave, erkent Hof, maar gezien het grote leerlingenaantal komt er behoorlijk wat binnen aan vergoedingen. Als ICT-coördinator beheert Hof het ICT-budget. En dat wordt op obs West ook echt aan ICT uitgegeven. 'Ik zit wel bovenop mijn ICT-gelden', zegt Hof.

'Dat is hier inderdaad goed geregeld', bevestigt Edwin Reket, die het systeembeheer doet voor acht openbare basisscholen in Capelle a/d IJssel, waaronder obs West.

Omdat het Openbaar Primair Onderwijs (OPO) in Capelle een bovenschoolse systeembeheerder in dienst heeft, kunnen de ICT-coördinatoren van de scholen zich concentreren op onderwijskundige zaken. 'Daar bemoei ik me niet mee', lacht Reket. 'Of ik betrokken ben geweest bij de komst van het digitale schoolbord? Alleen bij het ophangen!' Andersom doet Hof nu niets meer aan systeembeheer. Dat is ook niet meer te doen, vindt Hof, die drie dagen per week lesgeeft en de resterende twee dagen kan besteden aan zijn ICT-taken.

GEEN EXCUUS MEER

Obs West beschikt in totaal over maar liefst zo'n 260 pc's. Een deel daarvan staat in de twee computerlokalen, waar alle leerlingen vanaf groep 4 wekelijks les krijgen van hun eigen leerkracht. Het grootste deel van het computerpark is te vinden in de klaslokalen: standaard vier per klas en een op het bureau van elke leerkracht. Vorig schooljaar is er veel geïnvesteerd in hardware. Er zijn in een keer 175 nieuwe computers aangeschaft en ook de netwerken zijn vernieuwd.

Die condities scheppen voor de leerkrachten verplichtingen om ook echt gebruik te maken van ICT in de klas. Reket: 'Overall staan nieuwe computers. Een gebruiker kan niet meer als excuus gebruiken: mijn computer loopt steeds vast.' Reket heeft geregeld overleg met de ICT-coördinatoren van de scholen waar hij systeembeheer doet. Ook al is hij inhoudelijk niet betrokken bij onderwijskundige ontwikkelingen, hij weet natuurlijk wel wat er speelt op al die scholen. Geregeld treedt hij daarom ook op als intermediair door de ene ICT-coördinator te adviseren om eens bij de collega om de hoek te gaan kijken. 'Je hoeft het wiel niet nog een keer uit te vinden. Je moet alleen weten wie dat wiel heeft uitgevonden', zegt Reket.

HEEL VEEL TIJD

Hoe handig en mooi zo'n smartboard ook is, wie het wil gebruiken in zijn klas moet wel bereid zijn om er heel veel tijd en energie in te stoppen, weet Hof nu na een paar maanden.

Leerlingen van obs West werken graag met het interactieve schoolbord.

Gebruikerservaringen

Ict op School werkt aan een informatiewijzer over interactieve whiteboards en ontvangt graag gebruikerservaringen van andere scholen. Ook andere 'goede' ervaringen met klassikaal gebruik van ICT zijn zeer welkom via communicatie@ictopschool.net. Binnenkort vindt u op de website van Ict op School streaming videobeelden van een whiteboard-presentatie van Johan Hof. Zie daarvoor : www.ictopschool.net

Kant-en-klaar lesmateriaal is er niet. Bovendien moet het aansluiten bij de onderwijsmethodes die de school gebruikt. 'Uitgevers doen het niet, de markt is volgens hen te klein', zegt Hof. Daarom is hij zelf aan de slag gegaan. 'Tot nu toe heb ik 450 uur gestoken in het digitaliseren van materiaal. Ik heb dat allemaal in mijn vrije tijd gedaan, anders lukt het niet.' En het werk zit er nog niet op. 'Ik ben nu tot halverwege, kun je nagaan wat ik nog moet doen', verzucht hij. Een voordeel is wel dat het heel makkelijk is om lessen aan te passen aan de actualiteit, of snel in te spelen op vragen die bij leerlingen leven. Na de ramp in Zuidoost-Azië in december kon Hof zijn leerlingen aan de hand van animaties afkomstig van internet-sites goed uitleggen hoe een tsunami ontstaat. Extra plaatjes of oefeningen toevoegen is ook een fluitje van een cent. Als het materiaal eenmaal klaar is, scheelt dat volgens Hof tijd in de voorbereiding van de lessen. Inmiddels heeft hij contacten gelegd met diverse uitgevers. Hij heeft de indruk dat de bereidheid om materiaal te ontwikkelen groeit.

MEERWAARDE

De leerlingen zijn in ieder geval enthousiast over het interactieve schoolbord. Het smartboard sluit prima aan bij de dage-

lijkse praktijk en versterkt het klassikale onderwijs. Of het hun leerprestaties beïnvloedt, vindt Hof moeilijk te zeggen. Het is in ieder geval geen wondermiddel, maar wel een 'heel krachtig hulpmiddel'. 'Voor zwakke kinderen heeft het een duidelijke meerwaarde. Een zwak kind zal er meer van opsteken.' Bij een klassikale instructie kijken alle kinderen mee. Wie het snapt, kan zelf aan de slag met oefeningen. Dankzij het smartboard is het gemakkelijk om de rest nog eens extra uitleg te geven door bepaalde zaken te herhalen, met plaatjes te illustreren, of nog eens op een andere manier te laten zien.

Binnenkort gaan ze op obs West het gebruik van de smartboards evalueren. Hof heeft goede hoop dat er komend schooljaar nog meer komen. 'Minimaal één', verwacht hij, al zal hij directie en docenten daarvan wel moeten overtuigen. Zijn collega-docenten uit groep 7 – er zijn zes groepen 7 – willen wel. Bovendien kunnen ze dan profiteren van het werk dat Hof al heeft verzet. Veel lessen zijn immers al kant-en-klaar beschikbaar.

Wat Hof betreft, wordt het smartboard een vast onderdeel van elk klaslokaal. Met de huidige vergoedingen, kunnen scholen dat niet betalen, realiseert hij zich. Hof ziet het meer als een politieke kwestie. 'Ik zeg altijd: zijn we kennisland? Dan moet je bereid zijn te investeren.' <<

Info

- School: obs West in Capelle aan den IJssel
- Aantal leerlingen: ruim 1.300, verdeeld over een aantal zelfstandige, leeftijdgebonden units
- Aantal vestigingen: 3
- Zaken waar de school zich mee profileert: leerlingenzorg, computeronderwijs en creatieve vorming
- Website: www.obswest.nl